

УДК 340.140.01:351.74(477)'06

В.П. Климчук,
провідний науковий співробітник ДНДІ МВС України, м. Київ,
ORCID ID 0000-0001-7274-9617

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті розглянуті питання організаційно-правового удосконалення діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України в сучасних умовах після оновлення кримінального процесуального законодавства і прийняття Кримінального процесуального кодексу України у 2012 р. Висвітлені та проаналізовані актуальні проблеми в правовому та організаційному забезпеченні діяльності слідчих та слідчих підрозділів у структурі Національної поліції України, які призвели до непомірного росту навантаження на слідчий апарат Нацполіції, надані рекомендації щодо вирішення вказаних проблем.

Ключові слова: слідчий, слідчі підрозділи, Національна поліція, удосконалення, організаційно-правові аспекти.

В статье рассмотрены вопросы организационно-правового совершенствования деятельности следственных подразделений Национальной полиции Украины в современных условиях после обновления уголовного процессуального законодательства и принятия Уголовного процессуального кодекса Украины в 2012 г. Освещены и проанализированы актуальные проблемы в правовом и организационном обеспечении деятельности следователей и следственных подразделений в структуре Национальной полиции Украины, которые привели к непомерному росту нагрузки на следственный аппарат Нацполиции и даны рекомендации по решению указанных проблем.

Ключевые слова: следователь, следственные подразделения, Национальная полиция, совершенствование, организационно-правовые аспекты.

У сучасних умовах в Україні не прийняті відповідні закони, які мають сформувати систему і впорядкувати функціонування органів досудового слідства, у тому числі і в системі Національної поліції України, відповідно до п. 9 Розділу XV Перехідних положень Конституції України. При цьому варто зазначити, що відповідно до п. 14 ст. 92 Конституції України судоустрій, судочинство, статус суддів, засади судової експертизи, організація і діяльність прокуратури, органів дізнання і слідства, нотаріату, органів і установ виконання покарань; основи організації та діяльності адвокатури визначаються виключно законами України, а не підзаконними нормативно-правовими актами [1, с. 24].

Правову основу забезпечення діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України наразі складають: Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК), Кримінальний кодекс України (далі – КК), Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП); закони України: “Про національну поліцію”, “Про адвокатуру”, “Про експертизу”, “Про попереднє ув’язнення”, “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю”, “Про оперативно-розшукову діяльність”, “Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини”, “Про нотаріат”, “Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ”, “Про інформацію”, “Про статус народного депутата України”, “Про надзвичайний стан”, “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів”, “Про державну службу” та інші підзаконні, у тому числі відомчі, нормативно-правові акти та міжнародні нормативно-правові акти, ратифіковані Україною тощо, вивчення та попередній аналіз яких

свідчать про те, що стан вітчизняного законодавства щодо діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України потребує удосконалення.

Аналіз чинного законодавства щодо діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України засвідчує, що суттєвим недоліком системи законодавчого регулювання діяльності органів досудового слідства Національної поліції в державі є їх регламентація різними законодавчими актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Податкової служби, Конституційного суду України, Верховного Суду України, нормативно-правовими відомчими актами Національної поліції України тощо, що недостатньо пов'язані та узгоджені між собою й не мають чіткого механізму їх реалізації. В окремих випадках ці акти суперечливі, тому нагальною потребою є прийняття Законів України “Про статус досудового слідства в Україні”, “Про правоохоронні органи України”, “Про судову статистику”, а також внесення суттєвих законодавчих змін у Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України “Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві” тощо, котрі б чітко визначали поняття досудового слідства, роль та місце слідчого апарату Національної поліції в системі правоохоронних органів України, його структуру, функції та завдання, правовий та процесуальний статуси учасників кримінального судочинства, об'єктивні критерії оцінки діяльності слідчих підрозділів та окремих слідчих. Це означає, що нормативно-правовому вирішенню підлягають проблеми оптимізації окремих положень чинного законодавства щодо діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України на предмет посилення їх дієвості. Особливо актуальними у цьому контексті є питання нормативно-правового і організаційного забезпечення їх діяльності, закріплення правового статусу слідчих підрозділів Національної поліції України і правового (процесуального) статусу слідчого цих підрозділів, визначення причин стрімкого зростання залишку кримінальних проваджень у слідчих підрозділах Національної поліції України в останні роки і, як наслідок, зростання непомірного навантаження на слідчих.

Варто зазначити, що у процесі практичного застосування вказаних нормативно-правових джерел виникає низка проблемних питань, пов'язаних із удосконаленням нормативно-правової бази та організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України, до яких необхідно і важливо віднести, передусім, такі.

Недосконалість окремих положень КПК 2012 р.

Одним із основних проблемних питань КПК 2012 р., які безпосередньо впливають на зростання навантаження на слідчі підрозділи Національної поліції України, є “заморожування” процесу прийняття законодавцем закону про кримінальні проступки, а відтак, визначення місця та ролі дізнання як форми розслідування кримінальних проступків (Глава 25 КПК), його штатних підрозділів, визначення оптимальних форм розслідування злочинів в державі, зокрема досвіду досудової форми підготовки матеріалів залежно від тяжкості вчиненого злочину, розподіл відповідно до цього передбаченої чинним КПК підслідності. Визначення необхідності існування функції дізнання як складової кримінальної процесуальної функції в системі підрозділів Національної поліції України в процесі їх реформування є актуальним, оскільки дотепер законодавець не прийняв остаточного рішення щодо видів діянь, які доцільно визнавати кримінальними проступками та об'єктивних критеріїв, за якими слід відмежовувати ці діяння від злочинів та адміністративних правопорушень. Наявні пропозиції щодо розмежування цих понять за рівнем суспільної небезпеки є неприйнятними, оскільки суспільна небезпека – це гносеологічна категорія і її неможливо встановити шляхом онтологічного опису того, що відбулось за суб'єктивним критерієм. Ця проблема підлягає законодавчому вирішенню в оптимальні строки.

Щодо підстав зупинення досудового слідства.

Законодавчі прогалини КПК України у регулюванні діяльності слідчих підрозділів призводять до накопичення кримінальних проваджень і росту навантаження на слідчих. Так, у КПК України в редакції 1960 р. у ст. 206 “Підстави та прядок зупинення слідства” був п. 3, який підставою для зупинення слідства визначав невстановлення особи, яка вчинила злочин. Натомість у КПК України в редакції 2012 р. в аналогічній ст. 280 така підстава для зупинення слідства відсутня. У зв'язку з цим є

нагальна необхідність частину першу ст. 280 (Підстави та порядок зупинення кримінального провадження) КПК України доповнити новим пунктом 4, передбачивши як підставу для зупинення кримінального провадження “не встановлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення”.

Щодо підстав закриття кримінального провадження.

Зазначивши у ст. 49 Кримінального кодексу України підстави звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності, законодавець у ст. 284 КПК (Закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи) такої підстави для закриття кримінального провадження, як закінчення строків давності, не передбачив (ст. 11-1 КПК 1960 р.). У зв'язку з цим необхідно внести законодавчі зміни до ст. 284 КПК (Закриття кримінального провадження) КПК України з метою врегулювання питання щодо можливості закриття кримінальних проваджень за строками давності. Зокрема, передбачити як підставу для закриття кримінального провадження “закінчення строку давності, встановленого ст. 49 КК України, у разі не встановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення”. На вказані обставини справедливо звернули увагу практичні працівники Головного слідчого управління Національної поліції України. Як правильно зазначив з цього приводу В.В. Бурлака, “указана ситуація, зважаючи на відсутність положень про можливість зупинення досудового розслідування при не встановленні винних осіб, призвела до постійного зростання навантаження на слідчих. У середньому в одного слідчого на цей час перебуває понад 150 кримінальних проваджень, а в окремих базових та кущових територіальних органах поліції – до 200 проваджень. Це призводить до накопичення таких проваджень в сейфах, а за відсутності вільного місця в них – в шафах, а іноді на столах, підвіконнях у службових приміщеннях тощо” [2, с. 49].

Щодо ліквідації інституту дослідчої перевірки або термінів вирішення заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення.

Відповідно до Розділу 3 Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – Реєстр), унесення відомостей до Реєстру здійснюється з дотриманням строків, визначених КПК України, а саме про: заяву, повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення – у термін, визначений частиною першою ст. 214 КПК України, у ч. 1 якої зазначається, що слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Реєстру, розпочати розслідування та через 24 години з моменту внесення таких відомостей надати заявнику витяг з Реєстру. Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Реєстру (ч. 2). Здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до Реєстру або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Як бачимо, на перевірку про наявність чи відсутність складу злочину у зареєстрованій заяві у слідчого є лише 24 години, тобто розслідування ним розпочинається без об'єктивної можливості встановлення ознак складу кримінального правопорушення, оскільки за 24 години його встановити практично неможливо. Визначення належності вилученої речовини до наркотичної, встановлення тяжкості тілесних ушкоджень як кваліфікуючих ознак складу злочинів тощо, знаходяться у таких ситуаціях поза межами можливої перевірки через брак необхідного часу. *Порушення кримінального провадження за правилами ст. 214 КПК фактично збігається з внесенням слідчим відомостей до ЄРДР.* Це при тому, що згідно зі ст. 97 КПК 1960 р. у слідчого був триденний строк, а у виняткових випадках не більше 10 днів для дослідчої перевірки і встановлення наявності чи відсутності ознак складу злочину (ст. 94 КПК). Отже, ліквідація інституту дослідчої перевірки у КПК 2012 р. призвела до порушення слідчими кримінальних проваджень практично за відсутності встановлення ознак складу злочину і, як наслідок, до непродуктивних затрат процесуального часу, розслідування по кримінальних провадженнях, які не мають судової перспективи, стрімкого зростання їх залишку у слідчих підрозділах Національної поліції України в останні роки, непомірного зростання навантаження на слідчих. Наслідком цього є робота слідчих на припинення величезного масиву безперспективних

кримінальних проваджень з втратою дорогоцінного процесуального часу, який необхідний для розслідування тяжких і резонансних злочинів. Ці проблемні питання заслуговують на термінове законодавче коригування.

Необхідність удосконалення відомчої нормативно-правової бази діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України

Національна поліція України проводить нормотворчу роботу з метою належного виконання чинного законодавства України про кримінальне судочинство та вводить в дію закони щодо функціонування системи досудового слідства. Значна кількість правових норм, котрі регулюють діяльність органів досудового слідства, міститься у відомчих нормативних актах України, зокрема в актах Національної поліції, котрі потребують удосконалення, як і механізм їх реалізації. Саме через реалізацію норм права досягається результат, зміст якого закладений законодавцем. На нашу думку, підзаконні нормативно-правові акти не повинні встановлювати правових засад і торкатися процесуальної діяльності органів досудового слідства, тому що це відповідно до Конституції України *прерогатива законів*. Прийняття таких підзаконних нормативно-правових актів виходить за межі повноважень відповідних міністерств і відомств. Проте наказом Голови Національної поліції України від 15.11.2016 № 1170 “Про проведення експерименту з упровадження нових форм і методів роботи в окремих відділах поліції Головного управління Національної поліції в Київській області” та наказом Голови Національної поліції України від 10.04.2017 № 337 “Про проведення експерименту з упровадження нових форм і методів роботи в окремих відділах поліції головних управлінь Національної поліції в Запорізькій, Львівській, Одеській, Полтавській, Сумській, Харківській та Хмельницькій областях” у діяльності названих відділах поліції були у вигляді експерименту введені *детективи*, які поєднують кримінальні процесуальні та оперативно-розшукові функції, хоча *їх діяльність у Національній поліції України КПК України законодавчо не передбачена і не врегульована*. Окрім цього, з метою нормативно-правового врегулювання цього експерименту були підготовлені Методичні рекомендації щодо підготовки положень про слідчий відділ територіального (відокремленого) підрозділу Головного управління Національної поліції в Київській області під час проведення експерименту з упровадження нових форм і методів роботи при створенні об’єднаних підрозділів поліцейських-детективів (лист ГСУ Національної поліції від 16.11.2016 № 12519/05/24-2016).

Організаційно-правові питання вдосконалення діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України.

Під організаційно-правовим аспектом удосконалення діяльності слідчого апарату необхідно розуміти вирішення питання про структурну перебудову і перепідпорядкування відомчих слідчих апаратів із правовим закріпленням таких змін, покращання стану взаємодії слідчих підрозділів Національної поліції України з слідчими підрозділами інших правоохоронних структур, оптимізацію процесуального керівництва слідчими підрозділами тощо.

У нинішніх умовах перед Україною постало завдання привести вітчизняне законодавство із забезпечення діяльності слідчих підрозділів правоохоронних структур держави, у тому числі й Національної поліції України, у відповідність із міжнародними та європейськими стандартами. У цьому аспекті підлягають законодавчому вирішенню такі проблемні питання.

Щодо правового статусу слідчого апарату і слідчого Національної поліції України та його функцій у кримінальному процесі, задекларованої процесуальної незалежності слідчого у кримінальному судочинстві.

Правовий статус слідчого та його функції у кримінальному процесі в сучасних умовах законодавчо достатньо не визначені і нормативно не закріплені. Є нагальна необхідність у визначенні найбільш прийнятної в сучасних умовах для України форми кримінального процесу (змагальної, розшуково-інквізиційної чи змішаної, яка в підсумку визначає і функціональну структуру кримінального процесу). Підлягають також визначенню і законодавчому закріпленню правовий статус і функції слідчого апарату та слідчого Національної поліції в Україні в контексті реформування системи правоохоронних органів і Перехідних положень Конституції України.

Саме недостатньо визначений процесуальний статус слідчого непоправно позначається на його діяльності під час прийняття ним процесуальних рішень, більшість яких в сучасних умовах відповідно до КПК приймається слідчим не самостійно, а в умовах процесуального керівництва прокурора і дозволу слідчого судді. Така процесуальна залежність слідчих нівелює поняття їх процесуальної самостійності у прийнятті найпростіших процесуальних рішень. Ми також підтримуємо низку пропозицій, висловлених у юридичній літературі, щодо вирішення цієї проблеми шляхом належного доопрацювання та прийняття закону України “Про статус слідчого”, створення належних (гідних) умов для їх роботи. Йдеться як про вдосконалення чинного кримінального процесуального законодавства щодо незалежного і самостійного прийняття слідчим процесуальних рішень, так і про визначення організаційної моделі досудового розслідування в системі правоохоронних органів загалом і органів Національної поліції України зокрема. Саме організаційні проблемні питання визначення доцільності приналежності слідчого апарату до певної гілки влади, конкретизація функцій слідчого та його завдань, забезпечення реальної процесуальної незалежності в проведенні слідчих дій та прийнятті процесуальних рішень тощо мають найважливіше значення для оптимізації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України.

Варто зазначити, що перехід слідчого апарату системи МВС України до Національної поліції України як його правонаступника фактично і юридично нічого не змінив у питанні організаційного підпорядкування слідчих підрозділів. Цікавою у цьому розумінні є позиція Конституційного суду України, який при розгляді питання ієрархічного підпорядкування і інституційної залежності відомчого слідчого апарату Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – Служба), зробив висновки щодо відповідності такого положення Конституції.

Так, у Рішенні Конституційного суду України від 24 квітня 2018 р. № 3/р-2018 “У справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини шостої статті 216 Кримінального процесуального кодексу України” Справа № 1-22/2018 (762/17) на прикладі Служби зазначено, що слідчі цих органів здійснюють досудове розслідування злочинів, вчинених на території або в приміщеннях Служби, які відносяться до їх підслідності відповідно до частини 6 ст. 216 КПК. Конституційний Суд України вважає, що ієрархічне підпорядкування слідчих органів Служби вищим посадовим особам Міністерства не здатне забезпечити дотримання конституційних вимог щодо незалежності офіційного розслідування злочинів, вчинених проти осіб, які перебувають в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах. Така ієрархічна залежність нівелює процесуальні гарантії незалежності слідчого, тобто він буде певним чином упередженим під час здійснення досудового розслідування злочинів, вчинених проти осіб, які перебувають в установах виконання покарань чи слідчих ізоляторах. Таким чином, на підставі частин першої, другої ст. 27, частин першої, другої ст. 28 Конституції України у системному зв'язку з її ст. 3 держава повинна впроваджувати законодавство, яке забезпечувало б здійснення ефективного розслідування за заявами, повідомленнями про порушення конституційних прав людини на життя та повагу до її гідності у місцях позбавлення волі компетентним державним органом (його службовими особами), *що не перебуває в інституційній або ієрархічній залежності від державного органу (його службових осіб)*, якому підпорядковано систему місць позбавлення волі та який несе відповідальність за її функціонування [3].

За прямою аналогією ці положення можливо екстраполювати на ієрархічну та інституційну залежність слідчих підрозділів у системі Національної поліції України, як і під час перебування їх у системі Міністерства внутрішніх справ України. Така ситуація також негативно впливає на діяльність слідчих підрозділів і потребує відповідних змін. При цьому необхідно враховувати вітчизняний досвід становлення і реформування слідчого апарату в структурі МВС України та його нормативно-правове і організаційне забезпечення, позиції провідних вітчизняних вчених у цьому питанні та позитивний міжнародний досвід.

Удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України. Критерії державно-статистичної оцінки діяльності слідчого та слідчих підрозділів Національної поліції України.

У п. 1 Р. 2 Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України (затв. наказом МВС 14.04.2016 № 296) міститься незрозуміле положення про те, що “кожен слідчий веде книгу обліку слідчої роботи (про рух кримінальних проваджень) (додаток 1), до якої заносить відомості про рух усіх кримінальних проваджень, у яких ним здійснюється досудове розслідування. Допускається ведення такого обліку за допомогою електронно-обчислювальної техніки, що має дублюючий характер” [4].

Отже, наказом прямо вказується на вторинність провідних інформаційних засобів фіксування інформації. Тим часом облік слідчої роботи саме в електронному вигляді дозволили б керівництву ефективно контролювати дії слідчих, визначати пріоритетність завдань, оперативно погоджувати дії слідчих тощо. Інформаційна форма обліку слідчих дій також суттєво полегшує підготовку звітності слідчими за кожним кримінальним провадженням. У цьому розумінні можливо погодитися з думкою Є. Крапивіна про те, що електронний документообіг значно заощадить фінансові й організаційні ресурси поліції, прокуратури і суду, а також поліпшить організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням з боку прокуратури [5].

Підлягають удосконаленню в сучасних умовах і критерії оцінки діяльності слідчого та слідчих підрозділів Національної поліції України з наданням відповіді на запитання про те, чи повинні критерії державно-статистичної оцінки діяльності слідчого та слідчих підрозділів Національної поліції України збігатися з критеріями оцінки роботи оперативних підрозділів зокрема та органів дізнання в цілому (наприклад, критерії поняття “розкриття злочину”) тощо та *необхідності у зв'язку з цим прийняття окремого Закону України “Про судову статистику” з урахуванням статистичного показника розкриття злочину за статистичними даними суду про обвинувальний вирок, який вступив у законну силу (ст. 62 Конституції України).*

Окрім цього, підлягають також нормативно-правовому вирішенню питання забезпечення та удосконалення оптимальної взаємодії слідчих підрозділів Національної поліції України з оперативними підрозділами, слідчими підрозділами інших правоохоронних органів та органами дізнання, які мають бути створені відповідно до КПК України, визначення імовірних та оптимальних джерел фінансування діяльності слідчого апарату в державі, соціальних гарантій слідчих, їх пенсійного забезпечення, удосконалення прокурорського керівництва та судового контролю за діяльністю слідчих підрозділів Національної поліції України в процесі реформування правоохоронної системи України, визначення соціальних гарантій слідчих тощо. Нами проаналізовані лише деякі, найбільш актуальні проблемні питання діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України, наведений перелік яких далеко не повний.

Комплексне вирішення вказаних та інших проблемних питань шляхом удосконалення організаційно-правових засад діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України дозволить оптимізувати їх роботу та позбавитися непомірного навантаження на слідчих.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.
2. *Бурлака В.В.* Законодавче вдосконалення діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України. Актуальні проблеми досудового розслідування. Збірник тез міжвідомчої науково-практичної конференції (5 липня 2017 р.), присвячено Дню слідчого в Україні. Київ: 2017. С. 47–49.
3. Рішення Конституційного суду України від 24 квітня 2018 р. № 3/р-2018 “У справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини шостої статті 216 Кримінального процесуального кодексу України”. Справа № 1-22/2018 (762/17).
4. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. наказом МВС 14.04.2016 № 296, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 22 червня 2016 р. за № 884/29014. Офіційний вісник України від 12.07.2016, № 52, с. 45, ст. 1843.

5. Крапивін Є. Реформа поліції в Україні – значний крок до створення органів правопорядку європейського зразка: Дзеркало тижня. № 26 (8 липня – 14 липня) 2017 року.

REFERENCES

1. Constitution of Ukraine: as of 1 September (text). Kharkiv: Right, 2016. 82 p. [in Ukrainian].
2. *Burlaka, V.V.*, 2017, *Zakonodavche vdoskonalennya diyal'nosti slidchykh pidrozdiliv Natsional'noyi politsiyi Ukrainy.* "Legislative Improvement of the Activities of the Investigative Units of the National Police of Ukraine". Topical Issues of Pre-Trial Investigation: the collection of abstracts of the interdepartmental scientific-practical conference (July 5, 2017), devoted to the Day of the Investigator in Ukraine, Kyiv, 47–49 [in Ukrainian]
3. Decision of the Constitutional Court of Ukraine dated April 24, 2018, No 3/p-2018. Case Number 1-22/2018 (762/17) [in Ukrainian].
4. Instruction on the Organization of the Registration and Movement of Criminal Proceedings in the Bodies of Pre-trial Investigation of the National Police of Ukraine: approved by the Order of the Ministry of Internal Affairs dated 14.04.2016 No 296, registered by the Ministry of Justice of Ukraine on June 22, 2016, No 884/29014. Official Bulletin of Ukraine dated July 12, 2016 No 52, P. 45, Art. 1843 [in Ukrainian].
5. *Krapivin, Y.*, 2017, *Reforma politsiyi v Ukraini – znachnyy krok do stvorennya orhaniv pravoporyadku yevropeyskoho zrazka.* "Police Reform in Ukraine is a Significant Step towards the Creation of European Law Enforcement Bodies", the Mirror of the Week 26 (July 8–July 14). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=5GNjNwF2sNs> [in Ukrainian].

UDC 340.140.01:351.74(477)'06

V.P. Klymchuk,
Leading Researcher of the State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv,
ORCID ID 0000-0001-7274-9617

ORGANIZATIONAL AND LEGAL ASPECTS OF THE IMPROVEMENT OF THE ACTIVITIES OF THE INVESTIGATION UNITS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE IN MODERN CONDITIONS

Paper is devoted to the problematic issues that arise in the practice of authorized state bodies in applying personal security measures to persons known or likely to be aware of circumstances to be proved during criminal proceedings, in particular regarding persons who have been introduced into a criminal environment by operational units of Ukraine and investigators and their procedural status as witnesses, in modern conditions. The mentioned problematic issues of ensuring the safety of persons involved in the process of carrying out operational and investigative activities, carrying out secret investigative (search) actions and legality in this area in recent years have acquired special meaning and significance in connection with the updating of the criminal procedural legislation of Ukraine and exacerbation of the crime situation in the state.

Thus, the CPC of Ukraine in 2012 introduced the institution of involuntary investigative (search) activities (Chapter 21 of the Criminal Procedure Code of Ukraine). However, the practical application of this institution in law enforcement activities and the use of, in particular, confidential cooperation (Article 275 of the CPC of Ukraine) caused certain difficulties in the practice of investigators and operational units, which actualizes the need for its scientific development. The modern theory of the operative and search activities and the criminal process does not have a unified approach to the understanding of the essence and content of confidential cooperation with those involved in the implementation of its tasks, and the issue of ensuring the personal security of persons introduced into the criminal environment in the present conditions has not become urgent.

The updating of the criminal procedural legislation of Ukraine in 2012 did not solve the problems of ensuring the safety of persons introduced into the criminal environment. At the same time, the professional activity of such persons is regulated not only by the operational and investigative, but also by the criminal procedural law in force, which in modern conditions, even after its renewal, needs to be optimized regarding the constituent

elements of effective legal, social, physical and psychological personal protection of silent employees performing a special task. on the disclosure of criminal activity, The possibilities of interrogation as witnesses and use of their testimony as evidence in the criminal justice process, since witnesses in accordance with Article 2 of the Bill of Ukraine “About Insurance of the Safety of Persons Involved in Criminal Proceedings” have the right to security by applying the measures referred to in Articles 1 and 7 of the specified Bill, if there are appropriate grounds.

The issues of the subjects of such activity, their rights, duties and limits of the release from responsibility in the process of secret cooperation, that is, their legal status both in the operative and search activities and in the criminal proceedings, require detailed study and legal and regulatory improvement.

Keywords: investigator, investigating units, National Police, improvement, organizational and legal aspects.

Отримано 07.05.2018